بسم الله الرحمن الرحیم

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

گروه آموزش پزشکی

طرح دوره درس

برنامه ریزی درسی ۲

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۱. مشخصات و شناسنامه درس

نام درس	برنامه‌ریزی درسی ۲
رشته و مقطع	کارشناسی ارشد آموزش پزشکی
نیمسال ارائه	نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۵–۱۴۰۶
تعداد واحد	۲ واحد
نوع واحد	۱ واحد نظری + ۱ واحد عملی
نحوه ارائه	حضوری
محل/بستر ارائه	مرکز توسعه آموزش پزشکی و بسترهای الکترونیکی دانشگاه حسب نیاز

۲. مشخصات اساتید مسئول

نام و نام خانوادگی	ایمیل
دکتر عصمت نوحی	smnouhi@yahoo.com
دکتر مهلا سلاجقه	mahla.salajegheh90@gmail.com

۳. توصیف درس

برنامه‌ریزی درسی فرایندی نظام‌مند برای شناسایی نیازها، تعیین جهت‌گیری‌ها و اهداف، انتخاب و سازماندهی محتوا و سایر عناصر برنامه درسی و فراهم‌کردن زمینه اجرای مؤثر و ارزشیابی آن است. برنامه‌ریزی درسی در آموزش علوم پزشکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا کیفیت برنامه‌های درسی نقش مستقیمی در تربیت نیروی انسانی توانمند و پاسخگو به نیازهای جامعه و نظام سلامت دارد. درس برنامه‌ریزی درسی ۲ با هدف تعمیق دانش و کسب مهارت دانشجویان در طراحی، تحلیل، سازماندهی و بازنگری برنامه‌های درسی ارائه می‌شود. در این درس، دانشجویان ضمن مرور مفاهیم و مراحل برنامه‌ریزی درسی، با نقش متخصصان و ذی‌نفعان، فلسفه، مأموریت و چشم‌انداز، نیازسنجی آموزشی، تعیین اهداف، سازماندهی برنامه و محتوا، ویژگی‌های فراگیران، رویکردهای متمرکز و غیرمتمرکز و ارزشیابی برنامه درسی آشنا می‌شوند.

۴. اهداف آموزشی

الف) هدف کلی

شناخت، تحلیل و کسب مهارت در طراحی، برنامه‌ریزی، سازماندهی، تحلیل، ارزشیابی و بازنگری برنامه‌های درسی با تأکید بر کاربرد آن‌ها در آموزش علوم پزشکی

ب) اهداف اختصاصی

۱. حیطه شناختی

انتظار می‌رود دانشجو در پایان درس بتواند:

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۱. مفاهیم، اصطلاحات و اصول اساسی برنامه‌ریزی درسی و آموزشی را توضیح دهد.
۲. مراحل و فرایندهای اصلی برنامه‌ریزی درسی را تشریح کند.
۳. نقش‌ها، وظایف و شایستگی‌های حرفه‌ای متخصصان و ذی‌نفعان در برنامه‌ریزی درسی را توضیح دهد.
۴. نقش فلسفه، مأموریت و چشم‌انداز را در جهت‌دهی به برنامه‌های درسی تبیین کند.
۵. مفهوم، انواع و الگوهای نیازسنجی آموزشی را توضیح و مقایسه کند.
۶. اصول تعیین و انتخاب اهداف برنامه درسی را توضیح دهد.
۷. اصول و معیارهای انتخاب و سازماندهی محتوای برنامه درسی را تشریح کند.
۸. عوامل مؤثر بر طراحی و سازماندهی برنامه درسی، از جمله ویژگی‌های فراگیران، نیازهای جامعه و الزامات حرفه‌ای را توضیح دهد.
۹. برنامه‌ریزی درسی متمرکز و غیرمتمرکز را مقایسه و مزایا و محدودیت‌های هر یک را تحلیل کند.
۱۰. مفاهیم، انواع و رویکردهای ارزشیابی برنامه درسی را توضیح دهد.

۲ .حیطه مهارتی

انتظار می‌رود دانشجو در پایان درس بتواند:

۱. یک برنامه درسی را از نظر اجزا، ساختار و میزان انسجام میان عناصر آن تحلیل کند.
۲. برای یک برنامه آموزشی مشخص، نیازسنجی مناسب را طراحی یا الگوی مناسب نیازسنجی را انتخاب کند.
۳. فلسفه، مأموریت و چشم‌انداز یک برنامه درسی را تحلیل و پیشنهاد اولیه برای تدوین یا بازنگری آن ارائه کند.
۴. اهداف کلی و اختصاصی یک برنامه درسی را متناسب با نیازها و جهت‌گیری‌های برنامه تدوین کند.
۵. محتوای مناسب را بر اساس اهداف و معیارهای انتخاب محتوا تعیین کند.
۶. محتوا و مطالب درسی را بر اساس اصول و معیارهای مناسب سازماندهی کند.
۷. ساختار و چارچوب یک برنامه درسی را طراحی کند.
۸. تأثیر ویژگی‌های فراگیران را بر تصمیم‌های برنامه‌ریزی درسی تحلیل کند.
۹. یک برنامه درسی موجود را نقد و نقاط قوت، ضعف و زمینه‌های بهبود آن را شناسایی کند.
۱۰. برای یک برنامه درسی، چارچوب مناسب ارزشیابی و بازنگری پیشنهاد دهد.

۳ .حیطه نگرشی

انتظار می‌رود دانشجو در پایان درس:

۱. اهمیت برنامه‌ریزی نظام‌مند و مبتنی بر شواهد را در ارتقای کیفیت برنامه‌های درسی درک کند.
۲. نسبت به نقش نیازهای جامعه، نظام سلامت، حرفه و فراگیران در تصمیم‌گیری‌های برنامه درسی حساسیت نشان دهد.
۳. به مشارکت ذی‌نفعان و کار گروهی در فرایند برنامه‌ریزی درسی متعهد باشد.
۴. ضرورت همسویی میان فلسفه، مأموریت، اهداف، محتوا و سایر عناصر برنامه درسی را بپذیرد.
۵. ضرورت ارزشیابی و بازنگری مستمر برنامه‌های درسی را مورد توجه قرار دهد.
۶. در نقد برنامه‌های درسی، رویکردی علمی، شواهدمحور و سازنده اتخاذ کند.

۵ .روش‌های یاددهی و یادگیری

با توجه به ماهیت نظری–عملی درس و اهداف آموزشی، از ترکیبی از روش‌های زیر استفاده خواهد شد:

- سخنرانی تعاملی و ارائه کوتاه مدرس

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

- کلاس وارونه
- بحث گروهی و بحث در گروه‌های کوچک
- حل مسئله
- آموزش مبتنی بر مورد
- کارگاه‌های آموزشی و فعالیت عملی
- سمینار و ارائه دانشجویان
- ژورنال کلاب و مطالعه مقالات علمی
- تحلیل و نقد نمونه‌های واقعی برنامه‌های درسی
- تمرین‌های فردی و گروهی
- پرسش و پاسخ
- ارائه بازخورد

۶ .جدول زمان‌بندی و سرفصل جلسات

جلسه	عنوان/سرفصل	مدرس	روش تدریس
۱	معارفه و ارائه طرح درس	دکتر نوحی	ارائه تعاملی + پرسش و پاسخ
۲	تعریف واژه‌ها و آمادگی درس	دکتر نوحی	ارائه تعاملی + بحث گروهی
۳	مفهوم برنامه‌ریزی درسی و آموزشی؛ مراحل برنامه‌ریزی درسی	دکتر نوحی	سخنرانی تعاملی + بحث گروهی
۴	نقش و وظایف حرفه‌ای فارغ‌التحصیلان در برنامه‌ریزی درسی	دکتر نوحی	بحث گروهی + مطالعه موردی
۵	فلسفه، مأموریت و چشم‌انداز در برنامه‌ریزی درسی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + آموزش مبتنی بر مورد
۶	الگوهای نیازسنجی آموزشی	دکتر نوحی	ارائه تعاملی + ژورنال کلاب
۷	ارائه گزارش کار عملی	دکتر نوحی	ارائه دانشجویان + بازخورد
۸	چگونگی سازماندهی یک برنامه درسی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + بحث گروهی
۹	عوامل مؤثر بر تعیین و انتخاب اهداف برنامه درسی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + آموزش مبتنی بر مورد
۱۰	چگونگی سازماندهی مطالب و مواد درسی در برنامه درسی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + آموزش مبتنی بر مورد + ژورنال کلاب
۱۱	ارائه گزارش تحلیل کار عملی	دکتر سلاجقه	ارائه دانشجویان + بازخورد
۱۲	ویژگی‌ها و خصوصیات فراگیر	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + حل مسئله
۱۳	برنامه‌ریزی درسی متمرکز و غیرمتمرکز	دکتر نوحی	ارائه تعاملی + بحث گروهی

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۱۴	ارائه گزارش و تحلیل کار عملی	دکتر نوحی	ارائه دانشجویان + تحلیل و بازخورد
۱۵	ارزشیابی و انواع ارزشیابی در برنامه درسی	دکتر سلاجقه	سخنرانی تعاملی + کلاس وارونه
۱۶	ارائه گزارش و تحلیل کار عملی	دکتر سلاجقه	ارائه دانشجویان + تحلیل و بازخورد
۱۷	جمع‌بندی مطالب و یکپارچه‌سازی مباحث درس	مدرسین	بحث جمع‌بندی + پرسش و پاسخ

۷ .تکالیف و پروژه‌های دانشجویان

- دانشجویان موظف‌اند منابع و مقالات تعیین‌شده مرتبط با مباحث هر جلسه را مطالعه کرده و در بحث‌های کلاسی، فعالیت‌های گروهی و ژورنال کلاب مشارکت فعال داشته باشند.
- هر دانشجو دو مقاله مرتبط با مباحث درس را انتخاب و به‌صورت کارت خلاصه‌نویسی ارائه می‌کند. حداقل یکی از مقالات انتخاب‌شده در قالب ژورنال کلاب به‌صورت شفاهی ارائه خواهد شد.
- دانشجویان با انتخاب یک برنامه درسی واقعی، نسبت به تحلیل، نقد و بازنگری یک برنامه درسی اقدام خواهند کرد.
- پروژه باید با استفاده از مفاهیم مطرح‌شده در درس، ابعاد اصلی برنامه درسی را بررسی کرده و در نهایت پیشنهادهای اصلاحی و بازنگری ارائه دهد.
- دانشجویان موضوعات تعیین‌شده را با استفاده از منابع علمی معتبر بررسی کرده و در زمان مقرر به‌صورت شفاهی ارائه خواهند کرد.

سایر انتظارات

- حضور منظم و فعال در جلسات
- آمادگی قبلی برای جلسات
- انجام به‌موقع تکالیف
- مشارکت مؤثر در فعالیت‌های فردی و گروهی
- استفاده از منابع علمی معتبر و به‌روز
- استناد صحیح به منابع
- مشارکت در ژورنال کلاب و بحث‌های علمی
- ارائه به‌موقع پروژه و گزارش‌های عملی
- شرکت در آزمون پایان‌ترم

۸ .نحوه ارزشیابی دانشجو

با توجه به ماهیت نظری–عملی درس، ارزشیابی به‌صورت تکوینی و تراکمی انجام خواهد شد.

۱- حضور فعال توام با آمادگی	٪۵
۲-کارت خلاصه نویسی	٪۱۰=٪۵*۲
۳-ارائه سمینار و نگارش مناسب	٪۲۵

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.

۴- تدوین ونقد و بازنگری یک برنامه درسی ٪۳۵
۵- امتحان پایان ترم ٪۲۵

۹ .منابع

۱. خوی‌نژاد، غلامرضا .برنامه‌ریزی درسی برای تدریس و یادگیری بهتر .آخرین چاپ.
۲. دهقان، داریوش .راهنمای عملی برنامه‌ریزی درسی .تهران: شفق، آخرین چاپ.
۳. ابراهیمی، علمی .برنامه‌ریزی درسی: راهبردهای نوین .تهران: فکر نو، آخرین چاپ.
۴. سلمان‌زاده، حسین و همکاران .آموزش پزشکی .تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی ایران، آخرین چاپ.
۵. یغما، عادل .طراحی آموزشی .تهران: انتشارات مدرسه، آخرین چاپ.

کلیه حقوق متعلق به دانشگاه علوم پزشکی کرمان است. هرگونه کپی یا بهره برداری منوط به اجازه این دانشگاه است.